

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Anna Owczarek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie ze skargi Z. F. o wznowienie postępowania

w sprawie z powództwa Z. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w W.

o udostępnienie informacji publicznej, zakończonego prawomocnym wyrokiem

Sądu Okręgowego w W. z dnia 11 lutego 2011 r.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 maja 2013 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 31 sierpnia 2012 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w W. postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2012 r. odrzucił skargę powoda Z. F. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 11 lutego 2011 r. Sąd wskazał, że skarga jest niedopuszczalna, gdyż została skierowana przeciwko podmiotowi nie będącemu stroną w sprawie, której dotyczyć ma wznowienie. Skarżący wniósł skargę przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W., podczas gdy pozwanym była osoba prawna Zakład Ubezpieczeń Społecznych w W. Sąd Okręgowy stwierdził ponadto, że skarga nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia wskazanej w art. 403 § 2 k.p.c., bowiem skarżący powołał jako nowy dowód listę członków Senatu Uniwersytetu Technologicznego w S., którą dysponował już w toku postępowania rozpoznawczego.

Powód Z. F. wniósł zażalenie na powyższe postanowienie. Dochodząc jego uchylenia w całości i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia kosztów procesu zarzucił obrazę art. 130 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i odrzucenie skargi o wznowienie postępowania bez możliwości uzupełnienia jej w trybie wymienionego przepisu, mimo że nie był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika. Nadto skarżący zarzucił naruszenie art. 403 § 2 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie na skutek przyjęcia, że wskazywane przez niego okoliczności nie mieszczą się w podstawie wznowienia określonej wymienionym przepisem.

Sąd Najwyższy zważył:

Zażalenie jest bezzasadne.

Skarga o wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia umożliwiającym wzruszenie prawomocnych orzeczeń, dlatego podlega szczególnym rygorom odnośnie do formy i treści, zaś przepisy ją regulujące nie mogą podlegać wykładni rozszerzającej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 1999 r., CKN 184/98, niepubl.). Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. sąd odrzuca skargę o wznowienie wniesioną po upływie ustawowego terminu,

niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Wskazany przepis przewiduje w § 2 szczególne postępowanie naprawcze, polegające na żądaniu przez sąd, by strona skarżąca uprawdopodobniła okoliczności stwierdzające zachowanie terminu lub dopuszczalność wznowienia. Przepis powyższy nie uzasadnia podejmowania dalej idących czynności, w szczególności zmierzających do weryfikowania prawidłowości wskazania lub oznaczenia stron. Podstawą prawną takich działań w omawianym wypadku nie mógł być również stosowany odpowiednio, w myśl art. 406 k.p.c., art. 130 § 1 k.p.c. Powołany przepis dotyczy bowiem sytuacji, gdy skutek niezachowania warunków formalnych pisma procesowego nie może ono otrzymać prawidłowego biegu, zatem nie może być wykorzystywany do korygowania czynności procesowych stron, w tym polegających na wskazaniu przeciwnika procesowego. Sąd nie może samodzielnie oznaczać strony pozwanej, ani narzucać stronie powodowej obowiązku jej poszukiwania lub zmiany, gdyż naruszałoby to zasadę równości i sprawiedliwości proceduralnej. Judykatura zgodnie przyjmuje, że powód, na którym ciąży obowiązek oznaczenia strony pozwanej, może uściślić jej oznaczenie jedynie wówczas, jeżeli nie prowadzi to do naruszenia tożsamości stron (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2009 r., III CZP 45/09, OSNC-ZD 2009, nr 4, poz. 113, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2006 r., V CSK 139/06, niepubl.). Jakkolwiek wskazane orzeczenia dotyczą oznaczenia strony pozwanej w pozwie, a nie skardze o wznowienie postępowania, jednak mają wymiar uniwersalny. Odstępstwo od tej reguły może dotyczyć jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa, gdyż Sąd jest zobowiązany z urzędu do czuwania nad właściwą jego reprezentacją nawet w sytuacji gdy powód, prawidłowo pozywając Skarb Państwa, wadliwie oznaczy statio fisci (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 stycznia 1974 r., II CR 685/73, OSNCP 1975, nr 1, poz. 10, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2001 r., III CZP 10/01, OSNC 2001, nr 10, poz. 147). Rzecz jednak w tym, że od czasu reformy systemu ubezpieczeń społecznych, dokonanej z dniem 1 stycznia 1999 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest odrębnym od Skarbu Państwa podmiotem zaopatrzonym w osobowość prawną (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., III CZP 78/05, OSNC 2006, nr 9, poz. 145, Prok. I Pr. – wkł. 2006/4/59, Biul. SN. 2005, nr 10, poz. 9). Skoro zatem skarżący jako stronę

postępowania wskazał Skarb Państwa – Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W., a Skarb Państwa nie był stroną w prawomocnie zakończonym postępowaniu brak było podstaw do przyjęcia, że oznaczenie nieistniejącej jednostki organizacyjnej obligowało Sąd do podejmowania jakichkolwiek czynności z urzędu. Czynności takich nie uzasadniała również sprzeczność między oznaczeniem stron w skardze o wznowienie a postępowaniem, którego skarga dotyczyła.

Podkreślenia wymaga, z uwagi na motywy zażalenia odwołujące się do braku kwalifikacji prawniczych skarżącego, że kwestia prawidłowego oznaczenia strony pozwanej była w toku procesu przedmiotem postępowania naprawczego i oceny Sądu w jednym z wydanych orzeczeń, a powód dysponując wiedzą w tym zakresie kontynuował postępowanie przeciwko właściwemu podmiotowi.

Prawidłowość powyższej podstawy odrzucenia czyniła w istocie zbędne rozważanie kolejnej podstawy z art. 410 § 1 k.p.c., polegającej na nieoparciu jej na ustawowej podstawie. Niemniej co do zasady trafne i zgodne z utrwaloną wykładnią zwrotu „późniejsze wykrycie środków dowodowych” w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., jest stanowisko, że nowe okoliczności faktyczne lub środki dowodowe to takie, z których strona nie mogła skorzystać w postępowaniu prawomocnie zakończonym. Wykrycie o którym mowa w powołanym art. 403 § 2 k.p.c. odnosi się do okoliczności i dowodów w poprzednim postępowaniu w ogóle nie ujawnionych i wówczas nieujawnialnych, bo nieznanymi stronie i dla niej niedostępnymi, zatem takich co do których strona postępowania nie miała obiektywnie pojętej możliwości powołania się w sprawie (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 6/12, niepubl., z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 137/11, niepubl., z dnia 9 września 2011 r., I CZ 49/11, niepubl., z dnia 16 czerwca 2010 r., I CZ 27/10, niepubl., z dnia 24 czerwca 2009 r., I CZ 32/09, niepubl., z dnia 12 września 2007 r., I CZ 105/07, niepubl., z dnia 17 września 2005 r. I CZ 125/05, nie publ., z dnia 13 października 2005 r., IV CZ 96/2005, nie publ.). Trafnie Sąd wskazał, że sytuacja taka nie zachodziła, skoro jak wynika z akt sprawy, a także z treści samego zażalenia powód miał obiektywną możliwość powołania się na dowód w postaci listy członków Senatu Uniwersytetu Technologicznego w S., która cały czas była w jego posiadaniu.

Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c., sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanego terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. W orzecnictwie Sądu Najwyższego trwale ugruntowany jest pogląd, że przesłanka do odrzucenia skargi o wznowienie postępowania zachodzi nie tylko wtedy, gdy powołana w niej podstawa wznowienia została sformułowana w sposób nieodpowiadający ustawie, ale także wówczas, gdy wskazane w skardze okoliczności wprawdzie dadzą się podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, lecz w rzeczywistości podstawa ta nie występuje (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2006 r., I CZ 103/06, z dnia 5 listopada 2010 r., I CZ 107/10, z dnia 25 maja 2012 r., I CZ 35/12, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 2010 r., I CSK 601/09).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁴, 398²¹, 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.